

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

NAROD BREZ SUVERENOSTI

NIMA

BODOČNOSTI!

LETNIK XLI

JANUAR 1990

Št. 1 No. 1

SKUPNI DOM EVROPA

Ena značilnosti dogajanj v Evropi v 20em stoletju je razpad imperijev. Balkanska vojna je uničila otomanski imperij in izrinila Turke na skrajni južno-vzhodni del Evrope. Po prvi svetovni vojni so razbili nemški imperij, po drugi svetovni vojni pa sta razpadla še francoski in angleški.

Racionalizacije za opravičilo imperijev so bile različne. Otomanski imperij je zrastle iz verskih motivov: podvreči kar se da veliko sveta mohamedanski veri. Francoski, britanski in neuspeli Hitlerjev poskus osvojiti svet so opravičevali z razumsko, npravno in seveda tudi gospodarsko nadmočjo francoske, britanske oz. nemške rase. (Čeprav enačimo večinoma rasizem z Nemci, je zgodovinsko dejstvo, da sta bila prva rasista Francoz J. A. Gobineau, čigar delo "Razprave o neenakosti človeških ras" je izšlo v Parizu (1835/56) in pa Anglež H. St. Chamberlain z glavnim delom "Temelji 19ega stoletja". Francoz E. Renan je dodal rasizmu še izrazito protisemitsko usmerjenost, ko je dokazoval, da so na najnižji stopnji Semiti, ker kažejo najmanj ustvarjalnosti. Nemškimi imperialistom so take rasistične teorije seveda prav prišle, da so mogli tako opravičevati svoje namene za obvlado sveta predvsem z uničenjem Judov in Slovanov kot manjvrednih ras. Nemški rasistični ideolog Alfred Rosenberg je naznačil svojo odvisnost od Chamberlaina že v naslovu svojega dela "Mit 20ega stoletja". V Nemčiji je obstojalo več "Gobineaujevih" društev.) Sovjetski imperializem pa je temeljil na ideji, da bodo rešeni vsi osebni in družbeni problemi s podržavljenjem zasebne lastnine, ki je po Marksu vir vsega zla.

Ko je v novi dobi izgubila ustvarjalno moč občestvenost, je prevladal individualizem, ki se je na družbenem polju izrazil v nacionalizmu in v suvereni državi. Čeprav je možno razumeti Evropo po Christopherju Dawsonu (Understanding Europe) le kot družbo narodov s skupno vero in skupnimi moralnimi vrednotami in ne kot politično tvorbo, so uporabljale državo obvladujoče narodnosti (ki v nekaterih primerih kot je bila Avstro-Ogrska niso niti predstavljale večine prebivalstva) državni aparat vključno s šolstvom za načrtno in sistematično uničevanje drugih narodnosti in zavračale vsako kritiko takega početja kot neupravičeno vmešavanje v notranje zadeve, kot napad na njihovo suverenost.

Že po prvi svetovni vojni so se pojavili poskusi nove organizacije Evrope kot je bila zamisel Panevrope pacifista grofa Coudenhove-Kalergija. Po drugi svetovni vojni je dobila zamisel združene Evrope organizacijsko obliko pod vodstvom P. H. Spaaka. L. 1949 so ustanovili Evropski svet, ki so mu sledile gospodarske in politične organizacije, vključno Evropski parlament (1958). V polnem teku so sedaj priprave za gospodarsko enoto Evrope, ki naj bi dobila končno obliko l. 1992.

Radikalne spremembe lanskega leta zlasti v sovjetskih satelitskih državah (in celo v Sovjetiji sami - baltske države!) pa bodo zahtevale dokajšnjo spremembo v načrtih, ker se vse te države tudi prištevajo Evropi in bodo hotele biti vključene. Celo Gorbačov govori o Evropi kot skupni hiši s skupno streho, pa ločenimi stanovanji (z različnimi družbeno-gospodarskimi sistemi), v katero spada tudi Sovjetska zveza. Pri tem se ne sklicuje kot na skupno vez na Marksa in Engelsa, marveč na krščanstvo.

Pri ocenjevanju vseh teh premikov ne smemo prezreti tudi manj opaznih, pa zato nič manj pomembnih sprememb, ki se uveljavljajo v sodobni družbi. Na žalost te preusmeritve še niso zajele vseh odločujočih krogov in celo večje skupine so še vedno usmerjene v preteklost (n.pr. zapostavljanje Slovencev v Avstriji in zlasti na Koroškem, nacistični izrodki na Kosovem in obnovev zahtev po zatiranju turske manjšine na Bolgarskem, in podobno). Kljub takim obžalovanjima vrednim regresijam

pa smemo upati, da bodo nove smeri končno le zmagale in vodile do bolj človeka dostojnega življenja za vsakogar.

Nekatere take smeri bi bile;

Sodobno gospodarstvo je zaradi delitve dela in še vedno naraščajoče specializacije tako mednarodno prepleteno, da ne moremo več govoriti o avtarkiji katerekoli države, niti ne takih kolosov kot sta ZDA in SSSR. Kolikor več vezi pa veže razne narode, toliko težje postaja, da bi jih na hitro nasilno pretrgali.

Vsakdanja skušnja tudi dokazuje, da države oz. vlade, ki jih vodijo, ne morejo rešiti večine problemov, ki mučijo ljudi. Država je sicer potrebna, da ustvari potrebne pogoje in včasih tudi sredstva, toda uspešnejše rešitve so vedno posledica motivirane samopomoči poedincev in krajevnih skupin.

Naraščajoča povezanost človeštva (globalna vas), ki jo omogočajo bolj učinkovita prometna sredstva in tehnologija obveščevanja širi tudi med množicami zavest, da se nobena skupina človeštva ne more več izolirati od drugih. Kar se dogaja na enem koncu sveta, ima učinke tudi drugod. Kljub polni rabi fizičnega in psihičnega nasilja se danes rušijo dolgoletne strahovlade celo v deželah, ki še niso nikoli uživale prave demokracije. Čeprav je prineslo leto 1989 nekaj razočaranj glede uveljavljanja človečanskih pravic (najhujši primer je bil seveda krvavo zatrtje demokratičnega gibanja na Kitajskem), so milijoni prvič po mnogih desetletjih doživeli svobodo govora, tiska, dosegli dostop do radija in televizije, doživeli svobodo zbiranja in organiziranja ter možnosti spremeniti družbo iz tiranije v demokracijo.

Sodobna tehnika omogoča v mnogih primerih odmik od masovne proizvodnje, ki vpliva tudi na pomasovljenje ljudi, k enako ceneni proizvodnji manjših količin, ki dovoljujejo zadovoljevanje diferenciranih okusov in več prilagoditve proizvodnje željam potrošnikov. Na področju množičnega obveščevanja omogočajo enako nove tehnike (frekvenca modulacija radijskih valov in televizija zaradi sorazmerno majhnega kroga sprejemanja kot tudi tiskanje s pomočjo računalnikov - "desktop publishing") tudi manjšim kulturnim družbam, da uveljavijo svojo posebnost. V dobi, ko se zmanjšuje pomembnost državnih meja in narašča strpnost za razlike v idejah, običajih, jezikih, je dana možnost, da zažive polno narodno življenje vsi deli istega naroda, čeprav so politično razdeljeni na razne države, ker pripadnost določeni narodni kulturi ne bo več povezana z iredento.

Velikih problemov, ki pretijo v bližnji bodočnosti z vso silo navaliti na človeštvo (onesnaženje narave, zraka in vode, izguba plodne zemlje, težave s prehrano naraščajočega prebivalstva, izraba nafte in drugih nenadomestljivih surovin, itd.) tudi ne morejo rešiti poedini narodi oz. države. V kolikor je rešitev sploh še možna, je le v sodelovanju vseh.

Čeprav je določena življenjska ravan potrebna, da more človek živeti kot človek, človek ne živi samo od kruha. Celo Gorbačov je priznal, da so imeli komunisti "simplicistično" gledanje na vero in da sedaj priznavajo, da so moralne vrednote, ki jih goji vera, potrebne za uspeh obnove tudi v Sovjetiji. Kot je papež Janez Pavel II. že večkrat naglasil, nova Evropa ne bo mogla temeljiti na potrošništvu, marveč na krščanstvu kot integraciji njegove zahodne in vzhodne variante. Da bi to pudaril, je pridružil kot zavetnikom Evrope sv. Benediktu še sveta brata Cirila in Metoda.

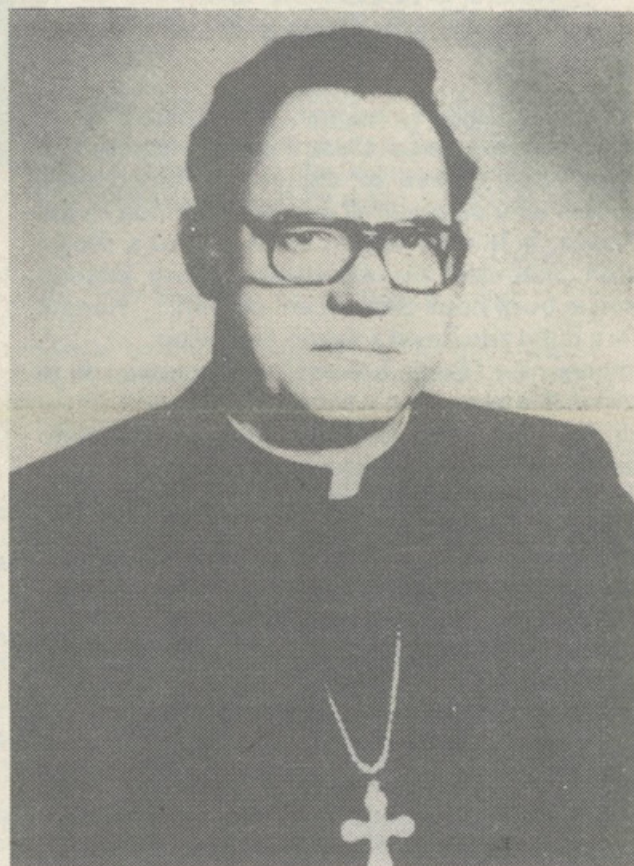
»Vsekakor je danes mnogo več objektivnih pogojev za realizacijo Evrope kot občestva narodov kot jih je bilo kedaj koli v novodobni zgodovini. Toda za uresničitev take Evrope niso dovolj sanje, marveč je potrebno resno delo vseh delov bodočega občestva.

Celjan

DR. ALOJZIJ AMBROŽIČ,

TORONTSKI NADŠKOF

60-letnik!

Slovenci v Kanadi želimo prevzvišenemu nadškofu, pri njegovem težkem in odgovornem delu, še mnogo let trdnega zdravja in božje pomoči!

SAMOSTOJNA SLOVENIJA

Svobodna Slovenija ni več le v sanjah slovenskih romantikov, nepopoljšljivih idealistov, kakor jih je slikala doslej jugoslovenska propaganda povojne Jugoslavije kakor tudi propaganda zagovornikov režima stare, v predstavi neke tretje Jugoslavije. Slednja je v srcih slovenskih ljudi doma, v pretežni meri pa tudi po svetu, že mrtva tvorba.

Obstaja samo vprašanje časa, da samostojna Slovenija kot država slovenskega naroda stopi na evropsko in svetovno prizorišče, kar opaža tudi svet. Mednarodni krogi v prihodnosti že predvidevajo tudi državo Slovenijo v združeni Evropi, medtem ko preostalo jugoslovansko ozemlje uvrščajo med "kaotične republike bivše Jugoslavije". Glej zemljevid, ko ga je pred kratkim objavila francoska revija dalje na str. 5

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada.

Lamnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto; ON M6G 2T5

Edited by Editorial Board

L'editeur konzorcij Slovenske Države

Zastopnika konzorcija SD:

Marijn Duh

Calle 105, No. 4311

Villa Ballester, Argentina

Ludvik Jamnik

79 Watson Ave.

Toronto, ON M6S 4E2 Canada

F A X ŠTEVILKO:

416-767-8888

Letna naročnina znaša: Za Kanado in ZDA 15.dol., za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države 12.dol.US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjevu naziranjja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

TORONTO - PO BOŽIČU 1989

V zimski pokrajini so spomini letošnjega Božiča. Mir je objemal naša srca, lepota praznikov je polnila naše cerkve in domove. V tednu pred Božičem smo se poslovili od škofa Metoda Piriha iz Kopra, ki je v novembru in decembru s svojim blagim značajem in očetovsko dobro besedo prinašal božji nauk Slovincem po širni Kanadi in jih v duhu združeval z daljno domovino.

Iz mesečnika "Božja beseda" povzemamo, da je v cerkvi Brezmadežne v New Torontu okoli 2600 ljudi bilo pri vseh božičnih mašah. Posebno doživetje je bilo mladinsko praznovanje božične noči s pesmijo, glasbo in svetlobnimi efekti v režiji kaplana g. Tomaža.

Kakor včasih v domovini nas vodi skrivnostna moč k polnočnici v domačo farno cerkev. Tiho prihajajo verniki in polnijo klopi. V poltemi se oglasi božična melodija in v naraščajoči svetlobi cerkvenih luči objame množice v večnolepi pesmi "Sveta noč, blažena noč".

Taka je lepota in bogastvo krščanskega sveta in izročila, da z neskončno božjo ljubeznijo, ki se razodeva na Sveti večer, podira zidove sovraštva in lomi verige zaslužjenih ljudstev, kot smo bili priča dogodkom v zadnjih treh mesecih leta 1989.

Zdaj so luči ugasnile. Pred jaslicami pa še gori lučka, kot v davnih časih, tja preko Novega leta in Svetih treh kraljev do svečnice, da nas spominja božjega otroštva in božje navzočnosti v vsakdanjem življenju.

Hiša Marije Pomagaj v Torontu dobiva novo notranjost. Bele stene so nadomestile zelene ploščice v cerkvi in dajejo prijetno podlago naravni barvi lesa v lesenih vezeh in stropu. Obnovljene so tudi stene v dvorani in vse varnostne naprave. Slovenski podjetji Wallwood Construction in Richway (gg. Kocjančič in Vrbnjak) sta prevzela vse to delo in ga vestno izvršili.

V zimskem času je oživelo društveno življenje. KZL pridno kliče žene in dekleta k sestankom. Z novemberskim zajtrkom privabi polno dvorano gostov in zbere sredstva za božično pomoč in dobre namene.

Folklorna skupina Šmarnica se pripravlja za obisk Slovenije. Za kritje stroškov so priredili zajtrk pred Božičem, za 17. februar (St. Valentine Day) pa vabijo na banket (Evening of Romance) v dvorani Marije Pomagaj.

Plesna skupina Nagelj je začela z rednimi vajami. Mamice, pripeljite svoje deklice in fantiče od 7. leta naprej k mlajši skupini. Pridružite se veseli slovenski družbi, da bo slovensko ime še dolgo živelo v Torontu.

Gledališki skupini v New Torontu in Torontu pridno pripravljata pomladanske prireditve.

Spomin škofa Friderika Barage smo obhajali v nedeljo 21. januarja (nedelja cerkvene edinsti) s primernim nagovorom v cerkvi, z zajtrkom in

srečolovom za misijone v dvorani. Misijonski krožek pri Mariji Pomagaj je spet spominjal ljudi gesla škofa Barage: "Le eno je potrebno".

Ta dan so članice KZL skupno z gosti v dvorani čestitali svojemu voditelju in župniku g. Tinetu Batiču za njegov bližajoči se rojstni dan. Se na mnoga leta!

Dom Lipa - Bingo -
Dvorana North York Bingo (severozahodni vogel Keele - Finch) Cas: Ob 1. uri popoldne - 26. januarja, 9. in 24. februarja,
ob 10. uri zvečer - 3. februarja,
ob 7. uri zvečer - 14. februarja.

Poskusite srečo in igrajte v prid domu Lipa. Iz naše skupnosti so odšli v večnost: v oktobru popularni rojak in član pevske skupine Fantje na vasi, Frank Arhar, kateremu se je, po avtomobilski nesreči v božičnih praznikih, pridružil prijatelj iz iste skupine pevcev, Božo Cerar z ženo Stefko, rojeno Paznar..., Anton Komljanec, Otmar Mavser, Antonija Smrdelj, Darinka Kranjc roj. Muhič, Viljem Rac, Zoltan Lainšček, Milan Godec, Adolf Fortuna, Zdenka Jelenčič. Bog jim daj večni mir, domačim naše iskreno sožalje!

Anica Resnik

PRIMER LEVA DETELA

Slovenski pisatelj, ki prebiva na Dunaju, objavlja že leta preglede slovenske književnosti in kulture v avstrijskih, nemških in švicarskih listih, piše romane v slovenskem in nemškem jeziku, vendar pa ostaja v tisku Ljubljane povsem zamočan. Niti v samozvanih Književnih listih, prilogi Dela, nima omembe, da si ta priloga redno prinaša članke o knjižnem delu tudi na jugoslovanske jugu. Celo o književnosti v slovenski emigraciji, celo nekakšen pregled sedanje "katoliške" književnosti so objavili. Vendar ničesar o Levu Deteli, in seveda ne o Vinku Beličiču, katoliškemu pisatelju v Trstu. Ko razglabljamo, kaj je temu vzrok, ne moremo mimo dejstva, da partijske motogotce, dresirane v propadlem modelu jugoslovanstva, moti prav

slovenska zavzetost pri Levu Deteli. Toliko bolj, ker tako vztrajno poroča o slovenski kulturi v vplivne liste po Srednji Evropi.

Široka slovenska javnost s takim delom, s takšnim poslanstvom za Slovence očitno ne sme biti seznanjena, zato da zgled ne bi pritegnil se drugih. Tako ji ponudijo pregled emigrantske književnosti, seveda le tistega dela, ki je bil usmerjen jugoslovansko.

To pa je seveda le del slovenske ustvarjalnosti v svetu, česar pa javnosti v Sloveniji ni poznano. Tako si partija nadeva videz odprtosti, spoštovanja svobode prepričanja. Vsak učbenik sociologije pa nam pove, da je v manipuliranju polresnice veliko bolj uspešna od navadne laži.

Zdena Salvarova, publicistka, zaključuje svoj dolg članek o dogodkih na Češkem, v Toronto Star, 28. decembra:

Delavci ne marajo nobenih sprememb ker se zavedajo, da bodo s spremembami morali zopet začeti delati....

BITI ČLAN HRANILNICE JE V KORIST TEBI
IN V POMOČ PRIJATELJU

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA
JANEZA E. KREKA V TORONTU

Vam nudi vrsto bančnih uslug. Pogoji za raznovrstna posojila so zelo ugodni. Obresti na hranilne vloge so konkurenčne.

PREMISLI - POSTANI ČLAN

URADNE URE

646 EUCLID AVENUE

TEL. 532-4746

PONEDELJEK - SREDA
TOREK, ČETRTEK, PETEK
SOBOTA

10 a.m. - 4 p.m.
10 a.m. - 8 p.m.
10 a.m. - 1 p.m.

747 BROWN'S LINE

TEL. 252-6527

TOREK
ČETRTEK, PETEK
SOBOTA

5 p.m. - 8 p.m.
1 p.m. - 8 p.m.
9 a.m. - 12 noon

OB OBLETNICI SMRTI

PROF. DR. CIRIL ŽEBOTA

S svojimi resnimi in jasnimi pogledi podanimi v številnih člankih, ki so dolga leta izhajali v tujem in domačem časopisju, revijah in spomenicah, naslovljenih na vlade, mednarodne politične forume in končno v knjigah, med njimi: Slovenija včeraj, danes in jutri (dve knjigi) in njegova zadnja knjiga - Neminljiva Slovenija, je prepričevalno začrtal pot, kako doseči resnično narodno svobodo in z njo slovensko državno nezavisnost.

Pogrešamo ga v teh razrvanih časih, na pragu nove slovenske prelomnice. Njegova preudarna dognanja, gledana z višarskega zornega kota, bi lahko znatno pripomogla k pravi rešitvi slovenskega vprašanja.

Prepričani smo, da v teh težkih časih v onostranstvu, pri Bogu, zastavlja svojo besedo in ga prosi za pravično rešitev slovenskega naroda.

+ VLADIMIR MAUKO

OB DRUGI OBLETNICI SMRTI DOLGOLETNEGA
UREDNIKA SLOVENSKE DRŽAVE, POBORNICA
ZA SLOVENSKO SUVERENOST, SE GA PRI
DALJNEM DELU S HVALEŽNOSTJO SPOMINJAMO.

VABILO NA TOLSTOJEV VEČER

Skoraj dva polna meseca trajajoča sodna razprava meseca oktobra in novembra l. 1989 v Londonu, znana pod imenom: Aldington - Tolstoj, je svetovno javnost podrobneje seznanila o prikritih množičnih pokolih ob koncu druge svetovne vojne.

Grof N. Tolstoj je sicer tožbo zgubil, uspel pa je, da je z dokazi informiral svet o namerno zamočanih strahotnih množičnih zločinih.

Ponovno srečanje z grofom N. Tolstojem in njegovo soprogo, gospo Georgino, ki ga dogovorno prirejajo zastopniki Rusov, Hrvatov, Ukrajincev, in Slovencev ima v glavnem dva namena:

- * Izkazati mu vso našo hvaležnost, da se je tako nesebično zavzel za te namerno prezrte večnarodne tragedije
- * Da mu s skupnimi močmi pomoremo iz težav, v katerih se je znašel vsled neugodne razsodbe sam in njegova družina.

Vse to pa bomo napravili z našo številno udeležbo Tolstojevega večera, ki bo v nedeljo 28. januarja 1990 v

St. John's Hall
2185 Stave Bank Road, Mississauga

Vstopnice: 50 dolarjev na osebo. ... Začetek ob petih zvečer.

Za Tolstojev večer
pripravljajni odbor

Za vstopnice se obrnite na:

- g. Ciril Pleško, tel: 251-3510
- ga. Marta Jamnik-Sousa, tel: 766-4848
- g. Stane Pleško, tel: 239-3750
- g. Ivan Palčič, Hamilton, tel: 1-544-6302
- g. Dr. Franko Pepevnak, tel: 487-2507
- g. Anton Štih, tel: 255-8667
- g. Ciril Preželj, tel: 1-519-822-3070

William Buckley, Saturday Sun, Jan. 6. 1990

Sedaj lahko spimo bolj mirno, ko vemo, da so naši bratrance iz Vzhodne Evrope dobili svobodo.

Toda nikakor si ne moremo umiti roke, če pomislimo kaj se je dejansko zgodilo tem 110 milijonom ljudi skozi 44 let. Bili so žrtve Zapadne diplomacije. V tem smislu smo bili tudi mi partnerji s Sovjetsko Zvezo, ko smo uničili njihova življenja.

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vešči prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

**Poslužite se naše
slovenske finančne ustanove!**

URADNE URE

na Manning Ave., Toronto

Torek - sreda _____ 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek _____ 10 a.m. - 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. - 1 p.m. **Tel.: 531-8475**

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek - sreda _____ 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek _____ 12 p.m. - 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. - 1 p.m. **Tel.: 255-1742**

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Venkem

Vsak petek od 4h do 8h zvečer. **Tel.: 561-9352**
Sobota - 10 a.m. - 1 p.m.

SLOVENIAN COUNCIL OF CANADA

SLOVENSKO - KANADSKI SVET

108 Hollywood Ave. Willowdale Ont. M2N 3K3
Phone: 225-3240

The Right Honourable Joe Clark,
Minister of External Affairs,
House of Commons
Ottawa, Ont. K1A 0A6

January 10, 1990

Dear Sir:

In view of the tragic events in Romania that recently resulted in bloodshed and the loss of thousands of human lives, during the transition period from a communist dictatorship towards a democratic society, and in view of the imminent elections in the Republic of Slovenia, in the Federal Socialist Republic of Yugoslavia, on behalf of concerned Canadians of Slovene descent and in order to prevent a similar catastrophe of civil war in our native country.

WE RESPECTFULLY SUBMIT THE FOLLOWING MEMORANDUM:

Yugoslavia is today the only country in Eastern Europe (with the exception of Albania) which still adheres to a one-party centralized Communist dictatorship; perpetuating its otherwise unassailable power with the assistance of the Secret Police and periodic threats from ruling autocrats who defend their monopolistic positions with the assistance of the Yugoslav army:

Yugoslavia has the largest number of political prisoners in Europe, on a per capita basis, according to recent reports by Amnesty International;

Yugoslavia still insists on compulsory indoctrination of its citizens in Marxist-Leninist ideology, (while even in the USSR the authorities have seen fit to discontinue the teaching of scientific socialism at the University level), causing untold damage to the moral fabric of society traditionally based on the principles of Western civilization (Judeo-Christian civilization);

Yugoslavia still pursues a corrupt and inefficient state-controlled, planned economy, which has brought the country to economic ruin;

At the same time Yugoslavia pretends to be a democratic country and heralds its "socialist state with a human face" as an example of an unique and ideal system of so-called "self-management," (euphemism for communism) worthy of being imitated by other countries.

The privileged status of the Communist Party of Yugoslavia and the Communist Party of Slovenia cannot be challenged properly in the forthcoming elections unless the citizens of Slovenia are given a fair chance to hold truly democratic elections, such as those enjoyed by the citizens of Canada.

A big step in the right direction would be for the government of Slovenia to introduce immediately the following measures:

1. An immediate dissolution (disbandment) of the Secret Police (UDBA and/or SNV). It will not be the first country in Eastern Europe to do so!
2. That the Communist Party of Slovenia surrender its position of primacy in political, judicial, economic and educational affairs.
3. Full access to all public media (radio and T.V. included) must be made available to all political parties of the so-called "Alternative" or "Demos" opposition.
4. Government financing of the election should be given not only to the Communist Party, but also to all newly formed political parties, which after 45 years of suppression have no financial means with which to conduct their political election campaigns. Anything short of these requirements would make a mockery of the elections.

In February 1945, at the YALTA CONFERENCE, the United States, Great Britain, and the USSR agreed to exercise their influence over Yugoslavia on a 50:50 basis. Did they not then also accept the equally moral obligation that freedom be upheld in that country so that the people of Slovenia may decide with free will and without fear their future social order and political structure based on the universal right of self-determination?

We appeal to the Canadian government to exercise its influence over the former "Big Three Powers" that they in co-operation guarantee the execution of fair and peaceful elections in the Republic of Slovenia. Such an action would prevent a possibly even greater tragedy than occurred in Romania, because of the delicate relations existing in the diverse multinational country of Yugoslavia. A civil war in Yugoslavia could endanger the peace of Europe, as well as that of the rest of the world.

In addition, we request that the Canadian government urge the United Nations to send a team of observers to ensure that free and democratic elections are carried out.

Respectfully yours,

For the Slovenian Council in Canada:

Secretary:

President:

Ciril Pleško

Dr. Branka Lapajne

ŽE ZOPET POLITIKA!

Ravno v času, ko se toliko povdarja, naj se ljudje ne vtikajo v politiko, KAR PA MI SMATRAMO ZA NARODNO DOLŽNOST, je izšlo božično pismo slovenskih škofov, (Družina št. 1., 7. jan. 1990) pod naslovom: Odgovornost za javno življenje. Daljši članek končuje s temi besedami:

"Pri večjem zavzemanju za splošno blaginjo nas končno ovira PREMAJHNA PRIPRAVLJENOST ZA POLITIČNO DELOVANJE. V spremenjenih razmerah nikakor ne smemo omalovaževati javnega dela ali se ga celo izogibati.

Politika je včasih res predvsem sebična borba za oblast, kar odločno odklanjamo.

PRAVA POLITIKA JE PRIZADEVANJE ZA SPLOŠNO BLAGINJO POSAMEZNIKA, DRUŽBE IN NARODA. TAKO POLITIČNO DELO JE NAŠA DOLŽNOST!... Dolžnost pravega političnega delovanja SE POSEBEJ VEZE KRŠČANSKE LAIKE. Sedaj dobivajo priložnost, da v javnem življenju nastopajo kot kristjani in se svobodno povezujejo. Skupaj z drugimi bodo v enakopravnem pogovoru in sodelovanju iskali rešitve, ki se ujemajo s krščanskim pogledom na družbeno in zasebno življenje..."

Tudi Komisija Pravičnost in mir (31. okt. 89.) vabi: "Ne nazadnje pa se Komisija obrača k vsem vernikom katoliške Cerkve in IN JIH PONOVO POZIVA, NAJ SE PRIDRUŽIJO DEMOKRATIČNIM GIBANJEM V NAŠI DOMOVINI in naj pogumneje ter dejavno podpirajo vsa prizadevanja za resnično in popolno demokratizacijo!"

Pa dodajmo k tem izjavam

še ono dr. Franceta Bučarja: "Mislim, da se (politični emigranti) bolj malo politično angažirajo. PO MOJEM BI SE MORALI VELIKO BOLJ..."

Politika je pa nehvaležno delo. Čeprav smo pri S.D. in drugih kulturno-političnih organizacijah z velikim idealizmom in brez kakih materialnih koristi ali politično-ambicioznih nagibov to, za slovenski narod prepotrebno delo, opravljali že nad 40 let, smo dostikrat naleteli na nerazumevanje, bili podvrženi neupravičeni kritiki in tudi verbalnim napadom.

Med najnovejšimi je celo izjava nekega organizatorja Slovenskega Svetovnega Kongresa, da pri tem nismo zaželeni. "Če bodo pri Kongresu tudi Stražarji in SLS-ovci, potem mnogi petičniki ki so pripravljene krepko finančno podpreti Kongres, ne bodo prišli zraven. Tako se zdi, da so organizatorji žrtvovali potencial in kapital politične emigracije, ki bi v teh, za Slovence težkih dneh, bila lahko v pomoč narodu, za skledo leče.

Pa smo nekje slišali in brali, da naj bi bil dostop do te VSESLOVENSKE organizacije odprt vsem: "grdin in lepim, angeljčkom in hudičkom", razen "TERORISTOM IN TOTALITARCEM." V katero kategorijo pa potem spadamo?

Ali je tako stališče v skladu in duhu osnovne zamisli početnikov te organizacije v Ljubljani in Dragi?

(Bralce vabimo naj preberejo članek: Stražarji in "stražarji" na str. 6)

O ŠKOFU ROŽMANU

V Sloveniji je zbudil izredno pozornost članek "Ob 30. obletnici smrti škofa Rožmana". Napisal ga je Janez Grum, objavila pa ljubljanska Tribuna, študentovsko glasilo, v številki 21, na začetku lanskega decembra.

Gre nedvomno za najboljši članek, v katerem so prikazani medvojni dogodki. Odlikuje ga zmeren ton, stvarnost, bogati podatki in resnična dejstva. Pisec ugotavlja, da so režimski zgodovinarji, predvsem partijski zgodovinar Jan, pri obdelavi te teme izpustili pomemben podatek, in sicer grožnjo o požigu ljubljanske pokrajine in internaciji 60.000 ljudi. To grožnjo sta italijanska generala Roatta in Robotti sporočila Rožmanu. Ta je obvestil o tem slovenske politike, ki so sestavili spomenico o zaščiti pred partizanskimi napadi. Spomenico je Rožman izročil italijanski okupacijski oblasti in s tem vzel nase vso težo odgovornosti.

Članek nam odkriva, kako velik je bil škof Rožman, ki je sprejel vsako žrtev, zato da bi rešil življenje slovenskih ljudi. Škof Rožman bo nekoč imel sredi Ljubljane spomenik.

BOŽIČ V SLOVENIJI

Takoj po drugi vojni je ljubljanska akademija pod pritiskom komunistov odločila, da se odslej po pravopisu piše bog namesto Bog, pa tudi božič, velika noč, binkošti, kar je seveda popolnoma v nasprotju s pravilom o pisanju lastnih imen. V teh primerih gre namreč za osebno ime Boga, ter za lastna imena praznikov, torej Božič, Velika noč, Binkošti in drugih praznikov kot Mala maša in Velika maša, kar bi, pisano z malo začetnico, pomenilo nekaj drugega.

Ta "pravopis" je še vedno v rabi, celo pri verskem listu Družina. In prav tako zlihanje krajevnih imen, ki se nanasajo na svetnike npr. Sentjerne, Sentjakob, zato da zabrišejo izražanje farnega svetnika, kot St. Jernej, St. Jakob itd., kakor se je zmeraj pisalo.

Takšnih sikan se je v obdobju povojnega komunističnega režima nabralo kar precej. Zadnji Božič, ki je bil po tolikih letih znova dela prost dan, pa ni mogel mimo brez perfidne zlorabe položaja na ljubljanski tv, ki je, kot vsem znano, pod nadzorstvom velesrbskih krogov in celo izven pristojnosti slovenske partije.

Ljubljanska tv ni prenašala božičnice iz ljubljanske stolnice ali kake druge cerkve v Sloveniji, temveč iz Betlehema, v arabščini. Slovenska božična in sploh cerkvena pesem preveč moti velesrbske kroge, tako so tudi v tem primeru podtaknili Slovencem nekaj iz neuvrščenega sveta. In ker gre za Betlehem, si slovenska pamet seveda ni upala pomisliti na to, da je bila izigrana.

I S T I :

komunisti,
stalinisti,
real-socialisti
"demokratski" socialisti
vedno.....isti.

"SODELOVANJE"

V svoji knjigi Slovenski družbeni razvoj (1979) je sedaj že rajni dr. Toussaint Hocevar, profesor gospodarskih ved na univerzi v New Orleansu, USA, zapisal, da je narodna zavest eden najbolj odločilnih dejavnikov v gospodarskem in družbenem napredku. Kakor nam dokazuje tudi razmah slovenskega gospodarstva - hranilnice, podjetništvo - v drugi polovici prejšnjega stoletja. Preseren je bil namreč v svojih Poezijah pokazal, da je slovenski jezik vrednota, in s tem spodbudil zaupanje v slovenstvo, kar se je pokazalo tudi na gospodarski pobudi.

Do prve svetovne vojne so Slovenci organizirali krepko gospodarstvo, ki pa je bilo po tej vojni hudo prizadeto. Slovensko ozemlje je bilo razkosano. V Trstu je fasizem kmalu zatrl slovenske zavode, med njimi znamenito Jadransko banko, ki je imela podružnico tudi v New Yorku. Belgrad v takratni SHS pa je oropal slovenske ljudi s tem, da je dal takratni denar zamenjati v razmerju stiri krone za en dinar, in hromil slovenske družbe. Po vojni pa je s komunističnim sistemom prevzel vse bancništvo, zavarovalništvo, zunanjo trgovino, unčil slovensko pomorsko družbo Oceania, ter oviral slovenski razvoj tudi potem z roparsko politiko.

Slovenski narod je doživel zlom kot se nikoli poprej in mora se naprej prenasatisrbsketrditve, kako je prvič v svoji zgodovini prost in svoboden.

Prosti so v resnici samo Slovenci v svetu, ki so tudi veliko ustvarili, tako v kulturi kot v gospodarstvu. Toda, ce imamo na področju kulture in politike številne liste in dobro obvescanje, potem je res, da na gospodarskem polju nimamo ničesar, kar bi nas medsebojno seznanjalo in povezovalo.

Porodila se je zamisel o izdajanju slovenskega poslovnega lista z naslovom "Sodelovanje", ki bi prinasal novice, naslove, oglase in ponudbe za navezavo stikov? Bo mogoče najti kaj casa tudi za to?

Sporočilo mladih katoličanov iz Grosupljega

ŠKOFLJICA, 13. decembra - »Današnji svet ni ukrojen po merah našega duha... Spremeniti ga hočemo v svet, v katerem bomo začutili pristnost življenja,« piše v sporočilu, ki so ga sprejeli mladi grosupeljske dekanije na adventnem srečanju 10. decembra. »Darovanje za druge naj bo naš način življenja! Moč za to bomo črpali v osebnem pogovoru in srečevanju z Njim, ki nam kaže polnost življenja,« pišejo mladi in nato konkretizirajo tudi nekaj usmeritev. Najprej pravijo, da je treba spremeniti družino ter v njej ustvariti več iskrenosti, pristnosti, medsebojnega pogovora in skupne molitve. Želijo tudi, da bi se spremenila šola in postala vez med mladimi in življenjem, ne pa le posredovalka abstraktnega znanja in ideologije: učitelji naj odkrivajo talente, ne pa da širijo povprečnost. V družbi hočejo mladi svobodo mišljenja, javnega govorjenja in nastopanja. Ideologijo naj zamenja iskreno prizadevanje za polno življenje vseh ljudi; ko ljudem ne bo treba dodatno delati za golo preživetje, bo prvi zrak, da se te želje uresničujejo. (G. R.)

Peter Urbanc (phone 416-447-4332)
1 Daleberry Place
Don Mills Ont
M3B 2A5 Canada

Predsedništvo Slovenske
demokratske stranke (SDS)

Dne: 29. Dec. 1989.

Predsedstvo Rpublike Slovenije
Erjavčeva 17
61.000 Ljubljana

Re: delovanje stranke

Cenjeni,

v vidu vedno večje odprtosti v naši domovini si dovoljujem vprašanje glede ponovne dejavnosti naše stranke v matični Sloveniji.

Je razen registracije bilo kak drug zadržek?

Je za delovanje strank predvidena kaka olajšava, se posebej kar se tiče javnih medijev?

Mi v egzilu se pripravljamo na reaktivizacijo politične aktivnosti v domovini, kar je seveda pogojeno enakopravnosti vseh političnih strank, zvez in organizacij.

Vas izčrpen odgovoru na gornje bo cenjen.

S spoštovanjem

Dr. Peter Urbanc

cc: somisljenikom in prijateljem v vednost

MARIJA MERALA

V Kaliforniji, v univerzitetnem mestu Davis, je 29. decembra po hudi in dolgi bolezni, predana v voljo svojega Stvarnika, umrla gospa Marija Merala. Marija izhaja iz velike, dobro poznane in slovensko zavedne ljubljanske družine Lavrič, ki je dala nasemu narodu kar dva duhovnika. Marija, kemični inženir po poklicu, se je po poroki z veterinarjem dr. Marjanom Meralo popolnoma posvetila družini petih otrok in jim bila skrbna, razumevajoča in ljubeča mati, možu Marijanu pa zvesta in vdana žena. S svojim preprostim, vedno vedrim in prikupnem značajem si je nismogrede pridobila vsakogar, s komur je prišla v stik. Vsi smo jo radi imeli in jo bomo zelo pogrešali pri vseh nadaljnjih srečanjih "begunskih študentov." Še septembra meseca je bila med nami z možem in najmlajšim sinom ki je letos sprejel inženirsko mesto v Detroitu. Bila je vesela in razigrana in prepevala je kot da se ji najlepša leta šele začinjajo... Bilo ji je komaj 80 let, ko jo je Vsemogočni poklical k sebi, od koder bo tudi v bodoče bedela in s svojo priprošnjo pomagala svojemu ljubemu možu in otrokom.

V spomin na blago Marijo smo se 8. januarja v Torontu zbrali v kapeli Starostnega doma Lipa in sledili sv. maši, ki jo je č. gospod Sodja tako lepo daroval. Marijanu in njegovi družini, kakor tudi ostalim Lavričevim izražamo iskreno sožalje, Mariji pa večno srečo v družbi mnogih svetnikov.

Torontski prijatelji.

LASTNIŠKA OBDAVČENJE ŠOLSKIH DAVKOV

OBJAVA ZA POKLICNE ZADRUGE IN ZA KORPORACIJE KI IMAJO JAVNI PROMET IN ZA SVOJE DRUŽBENE STRANKE

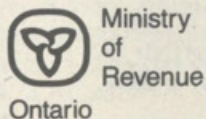
PRAVILA V 1990, ZA POKLICNIH ZADRUG IN KORPORACIJ KI IMAJO JAVNI PROMET, IN KI VODIJO SVOJA ŠOLSKA DAVČNA PODPIRANJA, SE BODO SPREMENILI. TO BO ODKAZALO KAKO LASTNIŠKA OCENITEV OBDAVČUJE. PRAVILA SO ODKAZANE ZA JAVNE, KATOLIŠKE IN FRANCOSKO-JEZIČNE ŠOLSKE ODBORE.

- POKLICNE ZADRUGE BODO DOBILE PRAVICO DA PODPIRAJO ODBOR ZA KATOLIŠKE ŠOLE, ALI ZA FRANCOSKO-JEZIČNE ŠOLE V OTTAWA-CARLETON, V PROPORCIJI KI ZADRUGA IMA RIMO-KATOLIKI ALI FRANCOSKO-JEZIČNI (FRANCOPHONE) ZADRUŽNIKI. DO SEDAJ VSI ZADRUŽNIKI SO MORALI BITI RIMO-KATOLIKI ALI FRANCOSKO-JEZIČNI ŠOLSKI PODPORNICI, IN SO SE MORALI STRINJATI S PODPIRANJEM.
- LASTNIŠKE OCENITVE ZA KORPORACIJE IN SVOJE STRANSKE DRUŽBE BODO RAZDELJENI MED JAVNE IN KATOLIŠKE ŠOLSKE ODBORE V DOTIČNIH KRAJIH, IN V OTTAWA-CARLETON MED JAVNE, KATOLIŠKE IN FRANCOSKE ŠOLSKE ODBORE V RAZMERJU K VSAKEMU ODBORU V STANOVANJSKI IN KMETIJSKI OBDAVČENJ. DO SEDAJ KORPORACIJSKA PODPIRANJA ZA KATOLIŠKI ALI FRANCOSKI ŠOLSKI ODBOR V OTTAWA-CARLETON NI MOGEL PREKORAČITI DELNIC KI JIH DRUŽIJO RIMO-KATOLIKI ALI FRANCOZI (FRANCOPHONES).

DA BI OMOGOČILI TO POBUDO, MORA MINISTRSTVO ZA DOHODKE IZDAT POPRAVEK SVOJIH DOKUMENTOV, DA OBVESTI TISTE POKLICNE ZADRUGE KI HOČEJO LOČITI ŠOLSKA DAVČNA PODPIRANJA IN VSE KORPORACIJE KI IMAJO JAVNI PROMET IN SVOJE STRANSKE DRUŽBE.

POSLANE VAM BODO ČIM PREJ INFORMACIJE O NOVIH PRAVILIH ZA ŠOLSKO PODPIRANJA. PROSIMO TUDI PREGLEJTE NOVA PRAVILA IN POTRDITE ČE JE MINISTRSTVO PRAVILNO REŠILO VAŠA ŠOLSKA PODPIRANJA. ČE NI PRAV, PROSIMO SE JAVITE. FORMULAR ZA ODGOVOR BO PRIŠEL S TEM OBVESTILOM.

VAŠA SODELOVANJA BO TOČNO ZAGOTOVILO ODKAZ O VAŠIH ŠOLSKIH DAVKIH DO ŠOLSKEM ODBOROV V VAŠEM KRAJU.

Ministry
of
Revenue

Ontario

SAMOSTOJNA... nadaljevanje s str.

Actual. Ime Slovenija je končno prodrlo tudi v ameriške časopise, ki so se vse doslej tej oznaki izogibali, tako da je svetovna javnost imela pred seboj samo obstoj neke Jugoslavije.

Vztrajanje slovenskega državnega gibanja na zamisli neodvisne Slovenije prinaša svoj sad. Zdelo se je, da nas nihče ne sliši, toda slovenska javnost nas je še predobro slišala in se postopoma osvobajala strahu pred nenehnimi grožnjami in zastraševanjem, ki so ga izvajali tudi v zdomstvu tisti, ki jim je takšno ravnanje prinašalo naklonjenost jugoslovansko usmerjenih krogov. Taki plavajo danes proti toku, ki ga nič več ne more ustaviti.

STRAŽARJI IN "STRAŽARJI"

Beseda Stražarji je v slovenski skupnosti v domovini, zamejstvu in zdomstvu bila neke vrste enigma, za nekatero celo taboo.

Nekateri so jih smatrali za politično stranko, drugi zamenjavali z besedo (vaški) stražarji. Da bi razčistili pojme in pa radi dejstva da se število bivših Stražarjev vedno bolj krči, narašča pa generacija mladih Slovencev, ki ni imela prilike se podučiti o objektivni slovenski zgodovini ponatisnjemo nekaj izjav o Akademskem klubu Straža, ki sta jih zapisali dve, sedaj že tudi pokojni starešini kluba.

Prvi je skrčen ponatis privatnega pisma dr. Cirila Žebota iz njegove zapuščine. Takole piše znancu, ki ga je povabil na neki nameravani simpozij:

"Medtem bi Vas rad opozoril na pomoto v seznamu povabljenih "zdomskih" organizacij, ki je bil priložen Vaši okrožnici. Med organizacijami je navedena tudi Straža Slovensko državno gibanje". V tej notaciji je dvojna pomota - v videzu kot da je "Straža" ena izmed obstoječih političnih "zdomskih" organizacij. DEJANSKO STRAŽA NI NE ENO NE DRUGO. Poskušal bom razložiti čeprav to ni lahko storiti v tako kratkem pismu, ki naj bi bilo odgovor na Vaše vabilo.

Raztreseni po svetu še žive (pismo je datirano avgusta 1978) številni, prijateljsko povezani posamezniki, ki so kot predvojni študentje v Ljubljani bili zgrajeni v takratnem Akademskem klubu Straža, čigar duhovni oblikovalec je bil pokojni univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich. Poleg teh bivših Stražarjev so po svetu še drugi, ki so se predvojnimi Stražarjem pridružili med vojno v Ljubljani, kjer so se takrat prvič vpisali oz. nameravali vpisati na univerzo, v kolikor je ta pod laško okupacijo še delovala, dokler je Nemci niso dokončno zaprli. Formalno je Akademski klub Straža, obenem z drugimi predvojnimi akademskimi organizacijami, bil prisilno razpuščen že kmalu v začetku italijanske zasedbe. Pa tudi dejansko so okupacijske razmere - in kmalu tudi nenadna smrt profesorja Ehrlicha dne 26. maja 1942 - (ko je bil ustreljen po odloku "narodno osvobodilnega" VOS-a v Streliški ulici v Ljubljani), močno omejile nadaljevanje duhovno-oblikovalne funkcije Straže.

Kot toliko drugih Slovencev, ki so živeli ali pribegli v znosnejšo "Ljubljansko pokrajino", so tudi predvojni člani in vojnodobni pripravniki Straže naglo postali bolj in bolj angažirani v razne narodno-politične okvire in akcije. Znatno število (60%) jih je v tem udejstvovanju v letih 1941-43 izgubilo življenje. Videz o nadaljevanju Straže kot politične organizacije v povojnem "zdomstvu" izhaja iz teh poznejših dogajanj pod okupacijo in prva leta v begunstvu..."

Nato se dr. Žebot spusti na štiri strani dolgo razlago, ki jo bralec lahko najde tudi v Žebotovi Neminljivi Sloveniji. Zaključuje pa svoje pismo s temi besedami:

"Bivši člani Akademskega kluba Straža, v kolikor so se tudi po vojni udejstvo-

vali v narodno-političnih akcijah, so bili v njih udeleženi PO SAMOSTOJNIH OSEBNIH ODLOČITVAH IN Z LASTNO OSEBNO ODGOVORNOSTJO, BREZ ORGANIZACIJSKIH IN DISCIPLINSKIH VEZI NEKDANJE STRAŽE. Kot samostojne osebnosti jih seveda še vedno označuje skupna duhovna izoblikovanost, ki so jo prejeli v Ehrlichovi Straži, živ spomin na pionirsko "višarsko slovenstvo" Lamberta Ehrlicha, in pa osebno prijateljstvo iz stražarskih let.

Osebno sem ponosen, če me kdorkoli še danes označuje kot Stražarja v tem trojnem smislu, ki bo v meni vedno prisoten ker drugače biti ne more; mislim, da podobno čutijo tudi drugi bivši Stražarji. Napak pa je, če drugi kot "Stražo" ali "Stražarje" označujejo katerokoli povojno "zdomsko" organizacijo ali pa posameznike, ki niso bili člani Ehrlichove Straže.

Ker sem bil med začetniki Straže leta 1933, ko smo jo ustanovili kot nujno protiutez takratni razkrajalni strategiji Kidričeve partije na ljubljanski univerzi, se mi je zdelo primerno, da v zvezi z Vašo okrožnico pojasnim nekoliko zapleteni razvoj Straže in Stražarjev.

Z lepimi pozdravi,
Ciril Žebot"

Iz dr. Žebotove knjige Neminljiva Slovenija (str. 91-92) navajamo tudi namen obstoja in delovanja AK Straža:

(1) Družiti slovenske katoliške akademike, jih vzgajati v dobre katoličane, ki bodo pod vodstvom od škofa določenega cerkvenega zastopnika študirali verska vprašanja, gojili praktično versko življenje in širili idejo Kristusa Kralja na univerzi in med slovenskim narodom. V vseh vprašanjih verskega in moralnega značaja odloča cerkveni zastopnik.

(2) Poleg verske misli v kar največji meri gojiti slovensko narodno misel s študijem slovenskega izročila, slovenske narodne zgodovine, slovenskega slovstva, vprašanja narodnih manjšin, izseljeništvu, slovenskih socialnih in gospodarskih vprašanj ter sploh aktualnih slovenskih problemov.

(3) Gojiti intenzivni študij socialnega vprašanja s posebnim oziranjem na načela modernih papeških socialnih in gospodarskih okrožnic ter se pripravljati na prepotrebno delo radikalne družbene preureditve.

(4) GOJITI IDEAL PRAVE DEMOKRACIJE TER VODITI BORBO PROTI VSEM OBLIKAM TOTALITARIZMA OD DESNIČARSKIH AVTORITARNIH SISTEMOV DO BREZBOŽNEGA KOMUNIZMA. (Podčrtal C.Ž.)

(5) Zanimati se za vsa druga aktualna vprašanja in jih preučevati v luči katoliških verskih in moralnih načel.

(6) Vsak član smatra svoj poklicni študij za svojo prvenstveno dolžnost, kateri podreja vse svoje delo. Stremeti mora za tem, da bo lastne sposobnosti izbrano stroko brezhibno obvladal ne le v strokovno-tehničnem pogledu, marveč da bo uveljavljal katoliška načela tudi v svojem poklicnem delu v smislu modernega socialnega apostolata in bo tako s tem tudi podpiral delo Katoliške Akcije."

Sovjetski diplomat o spremembah v Vzhodni Evropi:

"Priznati pravico vsakemu narodu da si svobodno izbira lastni politični in ekonomski sistem, ni samo moralno, ampak tudi politično pametna zadeva."

Kako so Stražarji dejansko izpovedovali svoje krščanske dolžnosti, je razvidno iz popisa sedaj tudi že pokojnega ing. Janeza Ložarja (Vestnik 1983. št.2):

"Stražarji so se vzgajali v "IZBI" ob vsakdanji molitvi rožnega venca ob sedmih zvečer. Vzgjajali so se ob vsakoletnem praznovanju Tomaževega dne, 7.marca. Uspeh vsakoletnega dela, pa je prikazal njihov vsakoletni praznik na binkoštni ponedeljek, Binkoštni Zbor. Udeležba pri vsakdanji maši ni bila obvezna, toda malokdo jo je opuščal. Vsako leto so bile običajne tridnevne duhovne vaje. Strokovno delo se je višilo v ožjih krožkih, enako delo pri tedniku STRAŽA V VIHARJU, ki je v načelnih člankih objavljal za širšo javnost k vsem važnim problemom izkristalizirano kolektivno mnenje skupine. Člani, ki so že imeli službe ali druge dohodke, so v skupno blagajno prispevali mesečno 10%. Samo to? Da, samo to! RES IPSA LOQUITUR!

A. K

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

Ker bo, po izjavi zobozdravnika dr. Zlatka A. Verbiča, argentinska "Svobodna Slovenija" "odprla kolono" za razpravo o Svetovnem Slovenskem Kongresu, bo tudi "Slovenska Država" od časa do časa dala na razpolago prostor, v katerem bodo Slovenci lahko svobodno izražali svoja mnenja o tej načrtni organizaciji.

Vabimo vse bralce S.D., da sodelujejo pri teh razpravah, ne glede na stališče, ki ga želijo zagovarjati. Za prispevke odgovarjajo seveda podpisani sami.

Uredništvo.

Toronto, December, 1. 1989.

IZVLEČKI:

Zamisel o SVETONEM SLOVENSLEM KONGRESU:

Organizacijsko kakor tudi programsko se lahko približa Judovski organizaciji WORLD JEWISH CONGRES -u ter njihovim teritorialnim (državnim) kongresom.

Kot nakazuje INICIATIVNI ODBOR "ZA RAZGOVORE" KANADSKA KONFERENCA ZDOMSKIH SLOVENCEV-KANADA-.v svoji Brosuri:SLOVENIJA -JUGOSLAVIJA PO LETU 1989 RAZMISLJANJA O POTREBI PO ZDRUŽENJU SLOVENSkih ZDOMCEV, NJIH NAMEN IN CILJI.lahko predstavlja organizacijski okvir, kateri pa se naj izpopolnjuje, da bo tako dobil osnovo za legalizacijo te ustanove.

Nekaj važnih misli po mnenju pisca tega izvlečka so namrec sledece tocke, ki izražajo zaskrbljenost nekaterih Zdomskih Slovencev- predvsem iz političnega spektruma emigracije.Pomisliki glede SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA in njegove potrebe, upostevajoc, da v zdomstvu obstojajo forumi kot so SLOVENSKI NARODNI ODBOR

NARODNA ZVEZA
SLOVENSKI KANADSKI SVET

so izraz nepoznanja sorodnih organizacij ali ustanov, ki obstojajo izven POLITICNO STRANKARSKEGA SPEKTRUMA med različni narodi emigrantov (ZDOMCEV) kot so Armenci, Ukrajinci, Judje in drugi, kateri imajo politične strankarske forume preko katerih izražajo vsak svojo politično filozofijo katera pa dostikrat lahko nasprotuje narodnim in interesom ali pa predstavlja v najboljšem primeru samo določeni procent prebivalstva (kot je to bil primer, prevzem oblasti po komunistični stranki 45 leta..)KONGRES JE NADSTRANKARSKA IN VSESLOVENSKA ORGANIZACIJA torej ne more niti ne sme sprejemati smernice s strani katere koli STRANKE -ZVEZE ali kakor koli ze imenujes politično stranko.

Kaj naj se torej pričakuje od SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA:

Med drugim

Vse kar se dogaja v Sloveniji, ali naj se izvaja in zadeva Slovence v dobro ali slabo je v interesu KONGRESA in bo stal ter podprl dobre in opozarjal na slabe predloge.N.Pr. Iskoriscanje slovenskih industrijskih zmogljivosti, v korist drugih narodnosti, Zmogljivost absorpcije na slovenskem področju s strani drugih narodnosti, cuvatv svobodno politično izživljanje kakor tudi versko in duhovno življenje, ogrozevanje obstanka slovenscine - sploh vsega kar je slovenskega je v interesu KONGRESA, OBMOČNO DELO PA SE IZVAJA PREKO KONFERENC katere bodo na demokratičen način predstavljene po delegatih svojega območja. Isto velja za ZDOMSKO SLOVENIJO Bodisi, da je ta Slovenija v Kanadi ali Argentini Australiji ali Ameriki ali v Evropi - vse kar se dogaja slovencem v škodo ali korist je v interesu KONGRESA ali KONFERENC.N.Pr. Socialne izenacenosti Slovencev zvecega v potrebi, Učenje slovenscine, Lobbying za slovenske potrebe Matici ali kje po svetu, Duhovne zupnijske potrebe, sportne aktivnosti ka kor tudi Gospodarske aktivnosti Slovencev.

dalje na str. 7

SVETOVNI...
nadaljevanje s str. 6

SSK V LJUBLJANI?

ZAMEJSKO PODROCJE ali ZAMEJSKA SLOVENIJA IMA POLEG ZE omenjenih nalog prav posebno cuvati MANJSINSKE PRAVICE kateri ji pripadajo po raznih mednarodnih konvencijah, da ne omenim. KONGRESIMA stike s KONFERENCNIMI delegati oziroma preko njih, kjer lahko kot svetovna organizacija ali forum uporablja razne prijeme v korist SLOVENSKE MANJSINE dostikrat to lahko naredi z sinkronizacijo Maticne Slovenije z vecjim ucinkom, kot oa bi to bilo mogoce, ce to delajo sami, ali sami z MATICO.

KAKO PA NAJ PREDSTAVIMO DELO KONFERENC-7 OBMOČNE KONFERENCE delujejo v interesu območja N.Pr. Kanadska Slovenija ima specificne potrebe izvajanja, slovenskega n.pr. solstva, ali socialna vprasanja. Območna KONFERENCA zasleduje vsake premike emigracijske politike območja in kako bo do spremembe in ce bodo uplivale na Kandsko Slovenijo. KONFERENCA svetuje KONGRESU razno razne slucaje vezane na določeno območje in efekt na Slovence.

Z DRUGO BESEDO: ...VSE KAR PRIZADEVA SLOVENSKO ZDOMSTVO ZAMEJSTVO ALI MATICNO SLOVENIJO JE V INTERESU KONFERENC IN KONCNO V INTERESU SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA.

CLANSTVO IN
SREDSTVA ZA
VZDRZEVANJE
KONGRESNIH IN
KONFERENCNIH
AKTIVNOSTI

: Razume se, da se mora ugotoviti, kdo je priznan kot AKTIVEN SLOVENEK. Kakor imajo druge narodne grupe, prav posebno pa Judje se smatra za AKTIVNEGA CLANA VSAKEGA SLOVENCA KI KONTRIBUTE FINNACNO PODPIRA KONGRESNO DELO. N.Pr. Judje imajo "UNITED JEWISH APPEL" Torej kdorkoli prispeva k temu apellu je lahko voljen v razne odbore in dobiva ali ima vse privilegije ki mu jih nudo KONGRESNA USTAVA. VSI prispevki v ta Appel so seveda tax deductable - za to pa moras imeti temu primeren - KONFERENCNI CHARTER.

Upam, da sem s tem nakazal potrebo po SVETOVNEM SLOVENSKEM KONGRESU. kar je velike vaznosti je pa sevedapotreba razumevanja, DA MORA BITI KONGRESNO DELO IZVEN KAKRSNIH KOLI PRITISKOV, BODISI S STRANI MATICNE SLOVENIJE IN NJIHOVIH TORISK PRITISKA ALI PA ZUNAJNI PRITISKI RAZNIH STRANKARSKI ALI DRUGIH GRUP ZATO SEM MNENJA, DA JE

CENTER SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA NA

"NEUTRALNEM PODROCJU" KJER KOLI NA SVETU SAMO DA JE LAHKO V HITRIH KOMUNIKACIJSKIH ZMOZNOSTI DO VSEH SLOVENIJ.

ZLATKO A. Verbič.

SLOVENIJA - JUGOSLAVIJA PO LETU 1989

Oktobra 1989 je izšla v Torontu brošura očitno v založbi Iniciativnega odbora kanadske konference zdomskih Slovencev (na naslovni strani je ime dr. Zlatka A. Verbiča brez navedbe njegove funkcije; iz izjav prof. Preglja in dr. Habjana zvemo, da je dal dr. Verbič dokončno obliko idejam pripravljalnega odbora) Slovenija - Jugoslavija po letu 1989. Razmišljanja o potrebi po združenju slovenskih zdomcev, njihov namen in cilj.

Po obvestilu Iniciativnega odbora vsebuje brošura predlog za organizacijsko obliko Slovenskega svetovnega kongresa, sledeč predlogu v Dragi (2. sept. 1989), ki ga postavljajo slovenski javnosti in Iniciativnemu odboru za organizacijo slovenskega svetovnega kongresa v Celovcu. Izjava je datirana 29. septembra.

Brošura vsebuje pozive prof. dr. Srečka Preglja, dr. Zlatka Verbiča, in dr. Franceta Habjana, Uvodno misel, Namen, Razlago, Cilje in Sklepno misel. Brošura ima tri dodatke: A - Vprašanja, B - Predlog za organizacijsko obliko Slovenskega svetovnega kongresa, in C - Obvestilo Slovincem.

SPLOŠNO:

Brošura je zelo romantična in nerealistična. Je ali posledica neizkušenosti ali pa namerne meglenosti, ki naj bi služila za odskočno desko osebam, ki doslej niso bile organizatorno vidne. Celotno pisanje je očitno še ne izčiščena misel, ker je precej neurejeno in ljub točkam neenotno; razne misli so nametane brez logične povezanosti.

POEDINO:

Poziv dr. Preglja je poziv k zelo splošnemu programu: demokratična, politično in gospodarsko dobro urejena Slovenija. Ker pa imamo več opredelitev in še večje število "demokratične" prakse in mnogokrat zelo različne predstave o "dobri politični in gospodarski ureditvi Slovenije", je tako megleno opredeljeni skupni cilj morda dobro sredstvo za geslo, ni pa zadostna podlaga za program, ki mora take izraze tako določeno opredeliti, da ne bodo možna pozneje različna tolmačenja.

Sporočilo rojakom: Treba je vztrajati, da je brošura samo eden osnutkov, ki naj bo "izziv slehernemu Slovincu k skupnemu razmišljanju o slovenski usodi", ne pa že obvezen program.

Vabilo dr. Verbiča k sodelovanju ne pove, ali je osebno ali pa v imenu kake skupine.

Uvodna misel: Ni jasno, ali naj to pismo skuša pridobiti za organizacijsko obliko ali pa naj obstoja ta organizacijska oblika v pisni povezavi vseh, ki se zanimajo za bodočnost Slovenije.

Namen: 1. Organizacijski forum: Vseslovenski zdomski kongres bi bil neke vrste strešna organizacija or-

Nemalo začudenje je vzbudila zahteva Spomenke Hribar (Delo, 2.12.1989), tajnice Iniciativnega odbora za Svetovni slovenski kongres (za Slovenijo), naj bi se ustanovni zbor le-tega vršil v Ljubljani. Omenjeni Iniciativni odbor da bo od slovenskih oblasti zahteval zagotovilo, da bi se lahko omenjenega ustanovnega občnega zbora lahko udeležil vsak Slovenec, torej tudi iz emigracije, ne glede na politično prepričanje. Če pa tega zagotovila ne bo, da se bo omenjeni odbor pridružil tistim, ki želijo imeti ustanovni zbor v tujini. V svetu slovenski ljudje, ki se za SSK zanimamo, ne dvomimo, da bo takšno "zagotovilo" od slovenskih oblasti prišlo. Vprašanje pa je, kaj lahko pomeni? Da res ne bo nadzorovanja, sikaniranja, vdiranja v sobe "po pomoti" (npr. znanemu kulturnemu delavcu), itd.?

In tudi, če bi se sedanja komunistična oblast v Sloveniji tudi držala tega zagotovila, je v ozadju še vedno aparat belgrajske srbske udbe. Če se spomnimo, da je pod Kavčičem slovenska vlada povabila dr. Cirila Žebota, toda belgrajska udba, - ki vse kontrolira v slovenski "republiki" - ga je potem pred dogovorjenim koncem obiska pognala preko meje. Ali Spomenka Hribar, tajnica, in Vlado Habjan, predsednik iniciativnega odbora tega ne vesta?

Tujina danes pa ob matični Sloveniji, ujeti v srbsko Jugoslavijo, pomeni za Slovence svoboden svet. Slovenstvo je svetovno. Pa tudi Celovec ali Trst sta še vedno del slovenskega kulturnega prostora, vendar v svobodnem svetu.

Bolj pomembno je, da SSK uspe, kakor pa iskanje "zagotovil" in vztrajanje na Ljubljani!

ganiziranih krajevnih skupin. Predlagano ime "lože" diši po framazonih, izraz "rence" pa mi ni znan in ga tudi ni v Slovenskem pravopisu Slovenske Akademije znanosti in umenosti (1962). Vmes bi bile pokrajinske konference po poedinih državah. Zamisel je bolj ali manj naravna in izraža federalno načelo, ni pa dovolj konkretna: kdo more biti član; kakšne dolžnosti nalaga članstvo; kako so organizirane krajevne enote - kako se določijo vodstvo; komu odgovarja vodstvo; kako se določajo delegati za pokrajinske organizacije; kako se določajo delegati za vrhunsko organizacijo in podobno.

Točke 2,3,4: Umestno je opozorilo, da jugoslovanski potni listi ne označujejo več narodnosti, ampak samo državljanstvo. Seveda bi bilo zaželeno, da bi bilo vsaj nekaj priporočil, kako doseči te cilje.

Točka 5 je neizvedljiva. Kako naj bodo zamejski Slovenci zastopani v slovenskem parlamentu, če niso državljani? Največ, kar bi bilo možno, bi bilo, da bi se slovenski parlamentarci sami zavezali, da bodo zaslišali demokratično izbrane zastopnike zamejcev in zdomcev v okviru odgovarjajočih parlamentarnih komisij v vprašanjih, ki zadevajo vse Slovence.

RAZLAGA:

Kot je že bilo omenjeno k točki 5, je vposeganje zdomcev in zamejcev v notranje poslovanje slovenske državne organizacije pravno in politično nemogoče. Možen je le posredni vpliv, ki je lahko oseben v stiku z osebami ali/in z javnim mnenjem v Sloveniji (sestanki s politiki in drugimi vodilnimi osebnostmi, predavanja, udeležba pri raznih simpozijih, okroglih mizah, in pdb., članki v časopisih, nastopi v radiju in na televiziji, itd.) V mnogih primerih morejo vplivati na činitelje izven Slovenije, ki imajo vpliv na dogajanje doma (n.pr. pisanje razprav v tujih jezikih o slovenskih problemih, seznanjanje tujine s Slovenijo zlasti, kadar gre za poedine odločitve mednarodnih forumov, ki zadevajo Slovence, itd.). Moti me, da si predstavlja dr. Verbič slovenski mozaik kot sestavino bivših pokrajin. Čeprav utegnejo imeti poedine pokrajine še kake posebnosti, ki jih je vredno ne samo spoštovati, ampak celo gojiti, ker prispevajo k pestrosti slovenske kulture, sem vendarle mnenja, da smo danes že dosegli stopnjo razvoja, ko se zavedamo, da smo predvsem Slovenci in ne v prvi vrsti "lokalpatrioti".

CILJI:

Ta odsek je bolj seznam problemov, s katerimi se bo moral soočiti slovenski narod oz. je že postavljen pred nje.

SKLEPNA MISEL:

Preizkusni kamen tega pisma bo, kako se bo Jeffersonova misel dejansko uresničila v organizaciji slovenskega svetovnega foruma.

DODATEK A - VPRAŠANJA:

Vprašanja izgledajo kot anketa, ki naj bi pokazala mnenje Slovencev o teh vprašanjih. Da bi dobili zanes-

ljive odgovore in ne samo domneve, bi bilo treba izvesti empirično študijo. Vprašanja sama predpostavljajo nadpovprečno poznanje razmer doma, ki ga po mojem mnenju večina zdomcev in zamejcev nima in bi imela težave odgovarjati na zastavljena vprašanja. Vprašanja bi mogla biti koristen predmet izmenjave misli v raznih krajevnih krožkih. Doseženo soglasje, ali pa razhajanja naj bi se potem (vključno z razlogi za vsako stališče) sporočila drugim krajevnim skupinam v prizadevanju, da se nejasnosti razčistijo in doseže sporazum, kjer je potreben.

DODATEK B - PREDLOG ZA ORGANIZACIJSKO OBliko SLOVENSKEGA SVETOVNEGA KONGRESA:

Pomisliki so v glavnem isti, kot so že bili izraženi: nikjer ni konkretnih določil o članstvu, vodstvu, odgovornosti in podobno. Predlog predvideva ustvaritev nadstrankarskega odbora, kar je dobro, ker se je možno zediniti zlasti v kritičnih časih na skupen program, n.pr. na zahtevo po suverenosti slovenske države, pa pri tem obdržati ločene vidike, kako naj se država notranje uredi. Zavedati pa se je treba, da bo obravnaval veslovenski forum prvenstveno pristna politična vprašanja, pri čemer ne bo mogel mimo sedanjih in bodočih političnih strank. Zato je nerealističen vsak poizkus organizacije slovenskega foruma, ki nima prostora med organiziranimi skupinami Slovencev tudi za politične stranke.

DODATEK C - OBVESTILO SLOVINCEM:

Z izdajo te brošure je iniciativni odbor poskrbel za objavo svojega predloga in bo gotovo dobil nanj razne odgovore, s katerimi se bo sam (ali pa bodoča organizacija) moral soočiti. Dodatna težava, ki se je pojavila po sestanku v Dragi in po torontski iniciativi, je ta, da se je pojavila konkurenčna organizacija v Ljubljani in bo treba obe zasnovi združiti, ker dve vseslovenski organizaciji ne moreta smiselno obstojati.

dreš

PRIZNANJE PASIVNE IN AKTIVNE VOLILNE PRAVICE SLOVENSKEGA IZSELJENCEM - DRŽAVLJANOM

Dr. Peter Urbanc je v pismu Skupščini republike Slovenije (29. decembra 1989) predlagal, naj odobri skupščina zakon, po katerem bodo imeli slovenski izseljenci - državljani pravico do aktivne in pasivne volilne pravice pri volivah v Sloveniji. Navedel je, da priznavajo to pravico mnoge države kot Poljska, Italija, ZDA, in druge.

OBNOVITEV SLOVENSKE DEMOKRATSKE STRANKE V SLOVENIJI

V imenu predsedništva Slovenske demokratske stranke (SDS) je poslal dr. Peter Urbanc (29. decembra 1989) pismo Predsedstvu republike Slovenije vprašanje o možnosti in pogojih reaktivizacije Slovenske demokratske stranke v Sloveniji.

PRI KORENINAH SLOVENSKEGA NARODNEGA IZVORA

Ob obsežni slovenski izdaji študije

VENETI - NAŠI PREDNIKI

Lev Detela

Slovenski narod se vedno odločilneje osvobaja iz najrazličnejših prisil, spon in ideoloških blokad, tujih in domačih. Pisatelji, znanstveniki in publicisti spet začenjajo odkrivati staro slovensko zgodovino, ki je za mnoge bila kar desetletja prepovedani tabu. O izvoru slovenskega naroda se je v zadnjem času - in tudi prej - veliko pisalo. Poleg Jezove teorije o skandinavskem izvoru Slovencev, hipoteze o ilirski podstati slovenskega prebivalstva, različnih hrvaških in germanskih vprašljivih teorijah, tezi o praslovenski asimilaciji prvotnega keltskega alpskega prebivalstva, zagovarja uradna univerzitetna in akademska znanost še vedno migracijsko (selitveno) teorijo o prihodu iz zakarpatske praslovanske (in tudi praslovenske) pradomovine ob nezdravih in nerodovitnih močvirjih ob reki Pripjat z vso vehemenco in z vsemi posledicami.

Zato smo tem bolj pozdravili zajetno in dostojanstveno natisnjeno knjigo o starem slovenskem izvoru, ki so jo pod naslovom "Unsere Vorfahren - die Veneter" (Naši predniki - Veneti) napisali Matej Bor, Jožko Savli in Ivan Tomažič in leta 1988 objavili v nemškem jeziku na Dunaju. Publikacija je takoj razgibala in vznemirila javnost ter povzročila več polemik tudi v slovenskem tisku. Zdaj je zanimivo delo v predelani izdaji končno izšlo tudi v slovenskem jeziku, kar je bilo zaradi izrednega povpraševanja po knjigi tudi zares nujno potrebno. V nekaj mesecih po izidu slovenske izdaje v Ljubljani je knjiga o Venetih prava uspešnica in zvezda stalnica. Slovence zanima njihov davni izvor, četudi nekateri avtorjem očitajo neznanstvenost, fantastičnost in neresnost pri obravnavanju nadvse kompliciranih in razvejanih problemov.

Tudi v slovenski izdaji knjige o Venetih in skrivnostnem (in zagotovo mnogo bolj dolgem in razvejanem izvoru in razvoju slovenskega naroda, kot ga urbi et orbi še vedno s plašnicami na očeh naznanja slovenska uradna znanost) je prvi del "Po sledeh Venetov" napisal v italijanski Gorici živeči dr. Jožko Savli. Njegova razprava se ne ukvarja le s tolmačenjem izvora starih geografskih imen tako v Alpah in drugod, temveč je veliko več. Namreč izredno zanimivo napisana kulturna zgodovina evropskega staroselstva, med katerim so "arhaični" Veneti kot predniki tudi današnjega slovenskega naroda eden nosilnih stebrov nekdanjega sveta. Glavna teza knjige o Venetih kot naših davnih prednikov korenini predvsem v ugotovitvi, da žive Slovenci kot nasledniki Venetov na svojih tleh že tisočletja in zato niso prišli v današnjo domovino v Vzhodnih Alpah v drugi polovici 6. stoletja, potem ko so Langobardi leta 568 odšli v Italijo.

Savli je vsekakor napisal inovatorsko študijo o etnogenezi slovenskega ljudstva, katero so tuji sosedje, Nemci in Madžari, že v preteklosti označevali z imeni "Vendi, Windische, Vendek, vindišarji". S to oznako so tujci poimenovali vedno le zahodne in severne Slovence, nikoli pa južnih. Zato Slovenci zelo verjetno niso neposredno povezani z južnimi Slovani, temveč je do stikov in povezav prišlo v sklopu zgodovinskega razvoja pozneje in sekundarno. Tudi tisti deli Savlijeve študije, v katerih avtor poroča o stari ureditvi slovenske družbe, o domačem pravu, o življenju v vaški skupnosti - in ne v sklopu rodu kot je bila navada pri južnih Slovanih, ki so se pozneje usipali v podjarmljeno rajo, oziroma so jih še pred tem grški in drugi trgovci s pomočjo domačih rodovnih starešin ugrabljali in predprodajali za sužnje (Sklabenoj = Sklaven = sužnji) -, o avtohtonosti slovenskega življenja v Noriku in Karantaniji,

predvsem pa o starodavni kmečki kulturi in davnem izročilu slovenskih vasi, so vsestransko zanimivi.

Za hipotezo o Venetih kot davnih slovenskih prednikov so važne tudi ugotovitve, ki se nanašajo na današnjo Furlanijo, oziroma Benečijo, katere tujejezična ljudstva so nekoč podjarmili Rimljani in vključili v novo provinco Imperija. Toda prav tu so korenine slovenskega izvora, ki segajo in sevajo do Karantanije in drugod. V današnjem romanskem furlanskem besedišču je vrsta besed, ki so nedvomno slovenskega izvora na primer "passons" za pasnik, "madrac" za vodno kačo, oziroma modrasa, "pustot" za opuščeno kmetijo ali pa "ranizze" za njivo, oziroma oranico.

V drugem delu publikacije o Venetih je znani ljubljanski pesnik in prevajalec Matej Bor ponudil ključ za venetščino, kot jo je razvozlal ob prebiranju starih venetskih napisov, ki so podobni etruščanskim, a se od njih po drugi strani ločijo zaradi pičic, ki bi naj bile po neki domnevi punktirani začetni vokali zlogov. Venetski napisi, kot so se ohranili na različnih ploščah, tablicah, vazah in drugih spomenikih, odkrivajo čar starosvetne kulture Venetov na področju današnje Severne Italije (ki prvotno ni bila italijansko-romanska dežela) in v Vzhodnih Alpah. Napisi, kot jih je razvozlal Bor, so jezikovno slovanski, oziroma staroslovenski. Medtem ko so se po Borovem mnenju staroslovenski Veneti v Severni Italiji romanizirali, so predniki današnjih Slovencev v Alpah, v Primorju in Dalmaciji ohranili svoj prvotni jezik.

V tretjem delu pričujoče publikacije o Venetih poroča Ivan Tomažič z Dunaja na podlagi dosedanjih "sodb in komentarjev" k novi teoriji o starodavnem izvoru slovenskega naroda in starodavni prisotnosti Slovencev na današnjih tleh, kar je, kot je razumljivo, naletelo na številne ugovore tradicionalne znanosti. Predvsem profesor Bogo Grafenauer je kritiziral Borovo interpretacijo venetskih napisov, na katerih je le-ta bojda odkril nekaj, kar ni odkril nihče pred njim: namreč s slovenskim jezikom živo povezano venetsko slovnico in morfologijo.

Jasno je, da je zanimiva in obsežna knjiga "Veneti - naši davni predniki", ki bodrilno pripoveduje o večtisočletnem nastajanju slovenskega naroda in jezika, istočasno tudi "dejanje" proti sedanjemu "šolskemu zgodovinopisju", prava majhna revolucija na našem "narodopisnem" področju. Toda, ali ni tako, da prav nekonvencionalni pogledi vodijo odločilno naprej? Le ob stalni reviziji starega lahko restemo v novo in zorimo za nova spoznanja. Kljub ugovorom mnogih je slovenska izdaja knjige o Venetih resnična uspešnica. Prvih štiri tisoč izvodov je takorekoč razprodano. O knjigi je poročal skoraj ves slovenski, a tudi tuji tisk. Tako je zahodnonemški katoliki časnik "Deutsche Tagespost" 3. junija 1989 objavil obsežno recenzijo knjige pod značilnim naslovom "Ali bo potrebno nemško zgodnjo zgodovino na novo napisati - Slovenci raziskovalci trdijo: Slovani so bili v Evropi prvi oblikovalci kulture".

OCENA GORBAČOVA

Svetovni šahovski vele mojster Gari Kasparov je izjavil britanskemu časnikarju, da večina sovjetskega prebivalstva ne verjame, da bi mogli komunisti rešiti stisko, v kateri se nahajajo. "Slišijo govorico o svobodi in reformi, ne vidijo pa hrane v trgovinah. Zame je ključno vprašanje: Skušaj Gorbačov reformirati družbo ali pa samo reformirati sistem? Mislim, da skuša reformirati sistem, kar pa ne bo dovolj, ker je sistem sam problem". (poročja P.C. Newman v Macleanu 8. jan. 1990)

NOVI RAZGOVORI IN RAZGLEDI

Študijski krožek za slovensko kulturo v Kanadi je izdal 2. številko Novih razgovorov in razgledov z naslednjo vsebino:

Uvodnik: Spomin. **Razgovori:** Folozofija konkretno živega in Integralizem, oris družbene filozofije. **Razgledi:** Humanistična ekonomija in odlomek iz Bučarjevega dodatka, ki ga je napisal za angleški prevod knjige "Resničnost in utvara", Epilog ali začetek konca. **Za zgodovino:** Kdo nam piše ustavo (Mirko Plevnik); Odkod toliko doktorjev na graški univerzi po drugi svetovni vojni?; dodatek k bibliografiji dr. Janeza Janžekoviča. **S knjižne police:** Walter Heinrich, Dualistische Lehrgebäude in den Sozialwissenschaften; Lester R. Brown, Building a Sustainable Society, kratko poročilo o dvojni številki Canadian Review of Studies in Nationalism (XVI -1/2, 1989), ki poroča o konferenci o slovenskem nacionalizmu (Hamilton, 1986). Odsek **V premislek** podaja nekaj izvlečkov iz raznih sodobnih knjig.

Kdor želi dobivati Nove razgovore in razglede, naj sporoči svojo željo uredniku na naslov:

Rudolf Čuješ,
26 Xavier Drive,
Antigonish, N.S., B2G 1G9 Canada

BUČARJEVA "RESNIČNOST IN UTVARA" V ANGLEŠČINI

St. Francis Xavier University Press v Antigonishu je izdala angleški prevod dr. Bučarjeve knjige Resničnost in utvara (Maribor: Obzorja, 1986). Knjiga je kritična analiza komunističnega družbeno-ekonomskega sistema. Za angleški prevod je napisal dr. Bučar dodatno poglavje: Epilog ali začetek konca. Avtorja je predstavil Alojz Rebuta, ovitek je zasnoval Vilko Čekuta. Knjigo je prevedel Rudolf Čuješ.

Mehko vezana knjiga obsega 336 strani in stane (s poštnino) v Kanadi \$ 16.-, izven Kanade pa: ali 18 kanadskih dolarjev ali \$ 15.- ZDA.

Naročila sprejema zadružna založba:

COOPERATIVE RESOURCES LTD.
PO Box 1685
Antigonish, N.S., B2G 2M5, Canada

Č U K U (v Trstu):

(Mladika št. 9, 1989)

"... sed mulier quod dicit ululae
in vento et rapida scribere oportet aqua
(quintus Valerius Catullus)

ZDA IN SVET

ZDA predstavljajo približno 5% svetovnega prebivalstva. Porabljajo pa 26% svetovne zaloge nafte in onesnažajo okolje s 26% proizvodnje dušikovih oksidov, in 22% ogljikovih dioksidov ter 290 milijonov ton strupenih odpadkov.

Povprečni prebivalec ZDA porabi na leto 140.000 l vode, in 1.125 l bencina, poje nad 50 kg mesa in zavrže 38 kg plastike.